

Florica Grecu

Mihaela Maria Guicin

Laura Marilena Lăcraru

Florina Despina Mihală

Cristina Ionela Boruz

Elena Ispas

Mioara Dobre

Religie

Cultul ortodox

Manual pentru clasa a VII-a

Înainte de a porni la drum, amintește-ți! 8

UNITATEA 1

DUMNEZEU SE FACE CUNOSCUT OMULUI	11
Viața omului și asemănarea cu Dumnezeu	12
Lucrarea Duhului Sfânt în lume	16
Pogorârea Duhului Sfânt la Cincizecime	20
Sfintele Taine în viața creștinilor	24
Darurile Duhului Sfânt	28
<i>Proiect educativ</i>	32
<i>Recapitulare</i>	33
<i>Evaluare</i>	36

UNITATEA 2

IUBIREA LUI DUMNEZEU ȘI RĂSPUNSUL OMULUI	37
Credința în primele comunități creștine	38
Comuniunea credincioșilor în Biserică	42
Biserica – lăcaș de închinare și de sfințire a omului	46
Biserica în istorie	50
<i>Proiect educativ</i>	54
<i>Recapitulare</i>	55
<i>Evaluare</i>	58

UNITATEA 3

VIAȚA CREȘTINULUI ÎMPREUNĂ CU SEMENII	59
Manifestarea bucuriei în viața omului	60
Frumosul în viața creștinului	64
Prietenia și iubirea, valori pentru viață	68
<i>Proiect educativ</i>	72
<i>Recapitulare</i>	73
<i>Evaluare</i>	76

UNITATEA 4

VIAȚA COMUNITĂȚII ȘI SĂRBĂTORILE CREȘTINE	77
Praznicele Împărătești	78
Sărbători închinare Maicii Domnului și sfinților	82
<i>Proiect educativ</i>	86
<i>Recapitulare</i>	87
<i>Evaluare</i>	88
<i>Proiect transdisciplinar</i>	89
<i>Recapitulare finală</i>	90
<i>Evaluare finală</i>	93

I. VIAȚA OMULUI ȘI ASEMĂNAREA CU DUMNEZEU

Numele de om nu este dat sufletului sau trupului luate în mod separat, ci amândurora împreună, căci împreună ele au fost create după chipul lui Dumnezeu.
(Sfântul Grigorie Palama)

Icoană Soborul Sfinților români

Michelangelo Buonarroti,
Crearea lui Adam, frescă, detaliu

Dictionar

- **desăvârșire** – îndreptare, mântuire, îndumnezeire;
- **har** – ajutor spiritual acordat omului;
- **altruism** – înclinare de a ajuta pe altul, de a se jertfi pentru aproapele său, pornire generoasă;
- **analogie** – asemănare (parțială) între două sau mai multe noțiuni, obiecte, situații, fenomene.

Viața omului pe pământ și viața veșnică

Din *Facerea*, prima carte a Sfintei Scripturi, aflăm că Dumnezeu a creat pământul și l-a împodobit cu toate bunătățile și frumusețile, pregătindu-l să fie casă primitoare pentru om.

Dintre toate ființele, niciuna nu s-a bucurat de atâta atenție din partea Creatorului, precum omul. Unic și irepetabil, poartă în sine chipul lui Dumnezeu, adică gândește, are sentimente, voință și libertate morală. Înzestrat cu aceste daruri alese, îi revine misiunea de a atinge desăvârșirea, lucrând pentru a ajunge la asemănarea cu Cel de la care a primit viață.

Nevoia omului de creștere și împlinire spirituală

Trăind împreună cu semenii, ne străduim, fiecare după putința noastră, să împlinim chemarea la mântuire.

În mărețul proiect de schimbare a vieții, avem privilegiul de a fi partenerii lui Dumnezeu. Drumul nu este ușor, dar efortul personal este susținut de iubirea și harul Său. *Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu* (Luca 18, 27). De la El învățăm să credem, să nu facem din acumularea de bogății materiale scopul principal; să dobândim, să prețuim, să cultivăm valori morale și spirituale: dragostea, respectul, cinstea, modestia, sinceritatea, altruismul, prietenia, curajul, cumpătarea, perseverența, ca să amintim doar câteva dintre ele. Dumnezeu nu obligă pe nimeni să Îi semene, ci respectă voința liberă a fiecăruia dintre noi.

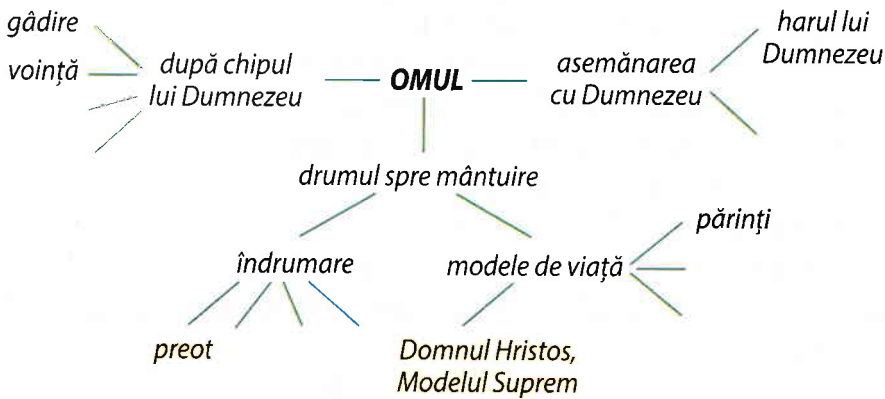
Pentru a înțelege mai bine, se poate face o analogie cu viața de școlar – profesorul arată elevilor calea, învățându-i reguli, principii de viață. Nu îi poate forța să le respecte și să le aplice, dar vor fi răspunzători pentru consecințe.

Privind și reflectând la cele ce se întâmplă în jurul nostru, ne dăm seama că viața este plină de contraste: bine și rău, lumină și întuneric, adevăr și minciună, realizări și eșecuri, întâlniri și despărțiri și lista poate continua. Pentru a ne bucura de cele bune și de folos, avem nevoie de ajutor, de îndrumare. Le primim de la Dumnezeu, de la îngerul păzitor, de la sfinți, de la părinții trupești și spirituali, de la rude, prieteni, colegi, oameni de bine. Dintre aceștia putem să alegem modele care să ne ghideze, să ne motiveze, să ne stimuleze în *urcușul* spiritual.

Cine ar putea să ne ajute mai mult, dacă nu Modelul Suprem, Domnul nostru Iisus Hristos care a spus despre Sine: *Eu sunt Calea, Adevărul și Viața.* (Ioan 14, 6)

Explorează textul!!

Copiază în caiet și completează harta conceptuală folosind informații din lecție.

Reține!

- Omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu și este chemat să ajungă la asemănarea cu El.
- *Chipul* se referă la darurile primite din ființa lui Dumnezeu: gândire, sentimente, voință și libertate morală.
- Pentru a ajunge la *asemănarea* cu Dumnezeu și la dobândirea mântuirii, este nevoie de efort personal susținut de harul divin.
- Pe parcursul vieții, pentru a ne bucura de cele bune și de folos, primim ajutor și îndrumare de la Dumnezeu, îngerul păzitor, sfinți, părinți trupești și spirituali, rude, prieteni, colegi, oameni de bine.
- Avem nevoie de modele care să ne ghideze, să ne motiveze în *urcușul* spre Dumnezeu.

Icoană Sfânta Mahramă

Icoană Îngerul Păzitor

Purtare de grijă

- Ce-i dat de la Dumnezeu, e bun venit!
- Dar din dar se face Rai.

Brâncuși și operele sale

Frescă Scara virtuților

Cuvinte pentru suflet

Dacă Dumnezeu a făcut omul după chipul și asemănarea Sa, nu înseamnă că Dumnezeu este un om în cer, ci că omul este un Dumnezeu pe pământ.

(Lucian Blaga)

Singurul vehicul către Dumnezeu este ritmul iubirii dintre oameni.

(Petre Țuțea)

- Sfânta Mahramă, cinstită de către Biserica Ortodoxă în ziua de 16 august, a fost darul lui Hristos pentru credința și bunătatea Sfintei Veronica.
- Domnul Iisus Hristos avea încredere în tineri, de aceea mulți dintre ucenicii care L-au urmat erau tineri. Tineri erau și unii dintre ucenicii Sfântului Apostol Pavel. Timotei a devenit episcop în Efes, iar Tit, episcop în Creta.
- Una dintre scenele cele mai reprezentative, zugrăvite pe pereții bisericilor, este *Scara cerească și mântuitoare de suflet* numită și *Scara dumnezeiescui urcuș*, o transpunere în culori a *Scării* scrise de Sfântul Ioan Sinaitul.
- Ansamblul sculptural de la Târgu Jiu, creat de Constantin Brâncuși, cunoscut sub numele de *Calea Eroilor*, reprezintă un omagiu adus eroilor din Primul Război Mondial; cuprinde patru opere: *Masa Tăcerii*, *Aleea Scaunelor*, *Poarta Sărutului* și *Coloana fără sfârșit (Coloana Infinitului)* – aceasta din urmă reprezintă năzuința omului de a se apropia de Dumnezeu (*urcușul duhovnicesc*).

Exersează!

- Completează spațiile punctate ținând cont de indicațiile din paranteze. Raportează-te la relația cu semenii tăi.
Exemplu: Vreau să fiu mai ascultător, pentru a-mi bucura pe părinții mei.
 - Vreau să fiu mai (calitate) (...), pentru (...).
 - Vreau să schimb la mine (defect) (...), pentru (...).
 - Vreau să (acțiune) (...), pentru (...).
 - Vreau să (dorință/vis) (...), pentru (...).
 - Vreau să devin (carieră/meserie) (...), pentru (...).
- Realizează corespondența între termenii care sunt notați în cele două coloane:

A

- Dumnezeu
- Hristos
- preotul
- omul
- părinții

B

- Modelul Suprem
- îndrumă
- irepetabil
- desăvârșit
- modele de viață

Mărgăritare din Sfânta Scriptură

Și a zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră, ca să stăpânească peștii mării, păsările cerului, animalele domestice, toate vietățile ce se târăsc pe pământ și tot pământul! Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său... (Facerea 1, 26-27)

Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis. (Ioan 17, 3)

Joc didactic

Desenează un cerc. Ca simbol, cercul reprezintă dragostea nesfârșită a lui Dumnezeu. Notează, în mijlocul cercului, cuvântul VIAȚA.

Trasează, în jurul cercului, cât mai multe *raze* pe care să notezi cuvinte care sugerează, pentru tine, ideea de viață (de exemplu, CĂLĂTORIE).

Alege o *rază* și argumentează.

Activitate pe grupe

Se împarte clasa în patru grupe. Fiecare grupă va avea ca sarcină de lucru notarea, pe o coală de hârtie, a șapte calități/virtuți ale unui om considerat bun. După zece minute de discuții/negocieri, sunt prezentate calitățile identificate de fiecare grupă. Profesorul va cere fiecărei grupe să aleagă, din cele șapte calități, trei pe care le consideră cele mai importante, iar la final, una singură. Se notează pe tablă calitățile *ajunse în finală*. Pe baza acestora, se alcătuește o *definiție* a omului bun.

Colțul de lectură

Redactor: *Cum se prelucrează lutul?*

Daniel Leș: *Lutul se prelucrează, se modelează, poate, puțin mai ușor decât omul. Este o istorioară foarte faină în Biblie în care Bunul Dumnezeu îl provoacă pe Profetul Ieremia, un învățat, să se pogoare în casa olarului, spunându-i: Du-te acolo, în casa olarului, și acolo o să te fac să auzi vocea mea! Ieremia se lasă provocat de Dumnezeu, se coboară în casa olarului, unde era multă mizerie, multă tină, pentru că acolo se prepara lutul, și-l vede pe olar făurind pe roată un vas. Dar vasul nu era reușit. Olarul a luat vasul, l-a replămădit, l-a frământat din nou și a făcut din el un vas de cinste. Și atunci Dumnezeu i-a vorbit lui Ieremia și l-a întrebat: Oare nu pot să fac și eu la fel cu voi? Cum este lutul în mâna olarului, așa sunteți și voi în mâna mea. Lutul, ca să fie vas de cinste pe masa împăratului, trebuie să fie scos de la 4 metri, să fie adus în atenția olarului în atelier, să fie zdrobit, să fie călcat în picioare, să fie măcinat, să stea un an de zile să plouă pe el, să înghețe și să se dezghețe.*

**Ieremia 18 – Vasul olarului și neascultarea poporului*

Daniel Leș, într-un interviu realizat de Ioana Parasca, Revista Go Free

- Prezintă în câteva rânduri cine sunt *olarii* din viața ta.

Am învățat și dau mai departe!

Purtăm în noi chipul lui Dumnezeu. Suntem chemați și ajutați să ajungem la asemănarea cu El.

Să ne străduim să îi fim oglindă!

Prețuiește-te, ești unic!

Calitățile, numite și virtuți, sunt trăsături pozitive de caracter. Caracterul este cartea ta de vizită în relație cu Dumnezeu și cu oamenii.

- Analizează-te obiectiv! Ce calități crezi că ai, cum te pot ajuta în viață, în diferite situații?
- Realizează un *Wordcloud* cu virtuțile pe care le-ai identificat.

Sfânta Taină a Mirungerii

Sfinți și culoare

Omul, creator de frumos

2. LUCRAREA DUHULUI SFÂNT ÎN LUME

Tot ce e frumos și bun
în lume e săvârșit de
Tatăl prin
Unul-Născut
Fiul Său, întru
Duhul, care a plinit
toate, în toți.

(Sfântul Grigore de Nyssa)

Icoană Sfânta Treime la Stejarul Mamvri

Buna Vestire, tablou de El Greco

Dictionar

- **(momentul) rânduit** – potrivit, hotărât, fixat, stabilit;
- **a invoca** – a chema în ajutor (de obicei, divinitatea);
- **a desăvârși** – a duce la împlinire, a ajunge la forma deplină, completă, perfectă.

Duhul Sfânt, Persoană a Sfintei Treimi

Întocmai ca Tatăl și ca Fiul, Duhul Sfânt este Dumnezeu adevărat; nu are început și nu are sfârșit. Lucrarea Sa a început la facerea lumii: *Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apelor* (Facerea 1, 2) și nu se va opri niciodată.

Prin puterea Lui a umplut de viață creația; primilor oameni le-a sădit în inimă speranța mântuirii; i-a întărit pe patriarhi să păstreze vie credința într-un singur Dumnezeu; a condus poporul ales spre Țara Făgăduinței; i-a înțelepțit pe cei aleși, a grăit prin proroci *în multe rânduri și în multe chipuri* (Sfântul Apostol Pavel), pregătind omenirea pentru venirea Mântuitorului.

De la Buna Vestire, Duhul Sfânt L-a însoțit permanent în viața Sa pământească pe Mântuitorul Hristos; la Botezul Domnului S-a arătat în chip de porumbel, iar la Schimbarea la Față ca un nor luminos.

A existat dintotdeauna împreună cu Tatăl și cu Fiul, dar a venit în lume la momentul rânduit, la Cincizecime. Atunci s-a împlinit promisiunea făcută de Mântuitor ucenicilor Săi: *Și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor vă va da vouă, ca să fie cu voi în veac, Duhul Adevărului [...]* (Ioan 14, 16-17), scopul trimiterii Acestuia fiind de a continua și a desăvârși opera Mântuitorului.

Puterea sfințitoare și dătătoare de viață a Duhului Sfânt

Duhul Sfânt locuiește în noi și ne va arăta totdeauna ce putem face pentru a deveni *urmăritori ai lui Hristos*. Ne sfințește viața, ne călăuzește și ne ajută să intrăm în comuniune cu Dumnezeu. Nimic nu se petrece în

viața Bisericii fără El. *Acolo unde este Duhul Sfânt, acolo este Biserica.* (Sfântul Irineu) Biblia, care conține în paginile sale revelația divină – gândul și planul lui Dumnezeu cu lumea, a fost scrisă sub inspirația Sa.

În ortodoxie, orice slujbă, rugăciune, taină sau laudă începe cu invocarea Duhului Sfânt. Rugăciunea *Împărate ceresc* redă, pe scurt, însușirile celei de-a Treia Persoane a Sfintei Treimi și se rostește la începutul celor mai multe slujbe.

Împărtășirea Harului Divin oamenilor

Duhul Sfânt lucrează prin puterea binefăcătoare a harului divin, care este o energie necreată. Acesta ni se transmite prin Sfintele Taine, începând cu Sfânta Taină a Botezului, și este absolut necesar pentru dobândirea mântuirii; este darul prin care Dumnezeu coboară la noi pentru a putea, la rândul nostru, să ne ridicăm la El prin credință și fapte bune. *Nici harul nu lucrează fără puterile naturale ale omului, nici omul nu poate lucra fără ajutorul și lucrarea harului*, explică Sfântul Maxim Mărturisitorul. Omul se mântuiește dacă harul, credința și faptele bune lucrează împreună.

Duhul Sfânt ne însoțește întreaga viață; ne trimite semnale că trebuie să ne schimbăm, să ne întoarcem la Tatăl Ceresc:

STOP! Oprește-te din a face un lucru nepotrivit, alege altceva!

ATENȚIE! Încetinește, ai grijă, ești în pericol!

MERGI! Mărturisește-L pe Hristos, transmite învățătura, fă fapte bune, îndrumă și pe alții să îți urmeze exemplul!

Formulează răspunsuri adecvate pentru următoarele întrebări:

- Cine este Duhul Sfânt?
- Care este lucrarea Sa în lume?
- Cum și-a făcut simțită prezența la Botezul Domnului și la Schimbarea la Față?
- Ce este harul divin?
- Cum se poate mântui omul?
- În ce rugăciune se regăsesc, pe scurt, însușirile Duhului Sfânt?

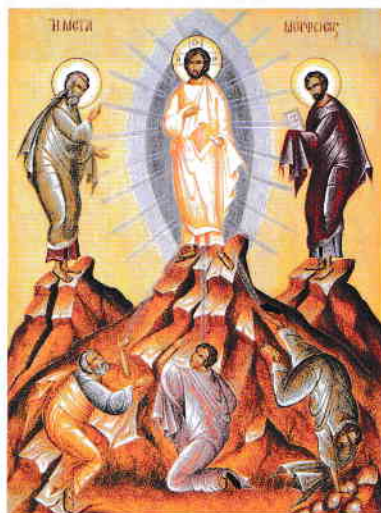
- Duhul Sfânt este a treia Persoană a Sfintei Treimi; nu are început și nu are sfârșit; împreună cu Tatăl și cu Fiul a existat dintotdeauna și S-a pogorât pe pământ la momentul rânduit.
- Scopul trimiterii Sale este acela de a continua opera de mântuire săvârșită de Fiul lui Dumnezeu.
- Duhul Sfânt lucrează prin puterea binefăcătoare a harului divin.
- Omul se mântuiește când harul, credința și faptele bune lucrează împreună.

Icoană Botezul Domnului

Chemarea Apostolilor Petru și Andrei, tablou de Duccio di Buoninsegna

Icoană Schimbarea la Față a Domnului

